

De ethici Groenewoud (l.) en Boer (r.) bundelden 43 ervaringen van nabestaanden en schetsten zo een beeld van de Nederlandse euthanasiepraktijk. beeld Erik Kottier

SGP: Opzet evaluatie tijdig bezien

● Redactie politiek

DEN HAAG. Demissionair zorgminister De Jonge moet er op toezien dat het eerstkomende evaluatieonderzoek naar de Nederlandse euthanasiepraktijk dat volgend jaar wordt verwacht geen „inhoudsloze reflectie” wordt. Daar heeft SGP-senator Diederik van Dijk dinsdag op aangedrongen in een schriftelijke vragenronde in de Eerste Kamer over het recent verschenen jaarrapport over 2020 van de regionale toetsingscommissies.

Uit de cijfers bleek dat artsen in dat jaar in totaal 6938 keer melding maakten van euthanasie; het hoogste aantal sinds de euthanasiewet in 2002 van kracht werd. De onderliggende redenen voor de voortgaande stijging moeten in het onderzoek centraal staan, vindt Van Dijk. Hij vreest echter dat de onderzoekers blijven steken in algemene constatering, zoals het is zoals het is, of dit is wat de mensen kennelijk graag willen, als De Jonge niet bijstuurt.

De SGP'er hoopt verder dat de onderzoekers in kaart brengen welk effect de stijgende euthanasieaantallen hebben op mensen die géén euthanasie willen. Eerder wees een peiling in opdracht van de Nederlandse Patiënten Vereniging, waar Van Dijk directeur is, uit dat een op de negen Nederlanders vreest tegen zijn zin in te zullen overlijden als gevolg van euthanasie, bijvoorbeeld omdat artsen die heimelijk toepassen. Als het aan de partij ligt, gaan de onderzoekers ook in op de vraag hoe het kan dat het aantal euthanasiemeldingen blijft stijgen terwijl steeds meer mensen toegang hebben tot goede palliatieve zorg.

voor zowel fysieke als psychische klachten. Dan blijkt ook dat de uitvoerend arts haar gedurende het hele traject over het hoofd heeft gezien. „Ik zou wensen dat huisartsen mensen vanaf het moment dat ze over euthanasie beginnen actief proberen te wijzen op alle facetten daarvan.”

Boer: „Mijns inziens is de waarde van de bundel dat hij duidelijk maakt dat euthanasie veel complexer is dan sommige mensen geloven. Het is niet hartstikke eenvoudig, prachtig, mooi en waardig. Het beeld is echt genuanceerd. Laten we die nuances, ook de grijze en de zwarte randen, in beeld brengen. En onderzoeken wat daar achter zit.”

De ethicus wijst op het 43e ervaringsverhaal, waarin de zoon van een moeder die wil overlijden door euthanasie in conflict raakt met de arts, omdat hij de besluitvorming onzorgvuldig vindt. Gevolg is dat de arts hem overal buiten houdt en hem pas ná het overlijden over haar dood informeert. „Het is echt een ontspo-

Het is echt een ontsporing als je zo eenzijdig benadrukt: elke patiënt gaat over zijn eigen dood

Prof. dr. T. A. Boer, hoogleraar ethiek

ring als je zo eenzijdig benadrukt: elke patiënt gaat over zijn eigen dood. Excessen zoals deze, daar moeten we wat mee.”

Zeker 7 van de 43 nabestaanden tonen zich achteraf verrast door het gemak waarmee een euthanasieverzoek werd ingewilligd, soms na een tweede poging bij een andere arts. Rechtvaardigen die gevallen een vervolgonderzoek naar de zorgvuldigheid?

Boer: „De ervaring dat het te snel is gegaan zou weleens samen kunnen hangen met de keus voor euthanasie als zodanig. Als mensen mij vertellen dat ze werden verrast door de snelheid van een natuurlijk overlijden, verzuchten ze daarna vaak: Maar ja, het is zoals het is. Of: Zijn wil geschiede. Bij een euthanasie is onvrede over de snelheid denk ik niet los te zien van het feit dat het gaat om een planmatige, door mensen zelf bewerkte dood. Veel verhalen zijn daarmee impliciet een pleidooi voor de acceptatie van de natuurlijke dood.”

Wat als critici zeggen: „Niets aan de hand. De meerderheid van de nabestaanden kijkt positief terug?”

Boer: „Vlak toch ook de kritische kanttekeningen niet uit. Als mensen na de euthanasie van een geliefde ook de schaduwkanten van die keuze benoemen, vind ik dat echt een reden om die punten serieus te nemen. Daar is immers moed voor nodig”. Groenewoud: „Maar met een boek als dit kunnen mensen inderdaad meerdere kanten op, dat moeten we onder ogen zien. Ons voornemen is om de bundel uit te bouwen tot een wetenschappelijke studie door zo'n 25 nabestaanden uitvoerig te gaan interviewen en hun verhalen te laten analyseren. Daarna zetten we het gesprek graag voort.”

Nabestaanden die hun hart gaan luchten bij twee ethici? Hoe bijzonder is dat?

Boer: „Ongelooflijk bijzonder. Deze mensen hebben zich echt in hun ziel laten kijken. We zijn hen daar enorm dankbaar voor.”